

14.2.2023

Suomen ympäristökeskuksen (Syke) ohje – CITES/EU B-liitteen elävän eläimen laillisen alkuperän osoittaminen

CITES-lainsäädännön asettamat vaatimukset

Euroopan unionin asetuksen 338/97/EY (ns. CITES-perusasetus) mukaan CITES/EU A-liitteessä lueteltujen eläinlajien eläville ja kuolleille yksilöille, niiden osille ja johdannaisille (esineet, tuotteet) on oltava kaikessa kaupallisessa toiminnassa CITES-lupaviranomaisen etukäteen myöntämä ns. EU-todistus.

B-liitteen eläinlajeille ei tätä lupavaatimusta ole, paitsi harvalukuisissa erityistilanteissa*. B-liitteen lajin yksilön laillinen alkuperä ja hankinta on kuitenkin aina voitava osoittaa mm. unionin ulkorajojen ylitykseen tarvittavia CITES-vienti- ja -tuontilupia haettaessa sekä EU:n sisäisessä kaupallisessa toiminnassa. Kaupalliseksi toiminnaksi lasketaan myös yksityishenkilöiden harjoittama toiminta.

Liitteessä B lueteltujen lajien yksilöiden ostaminen, ostajaksi tarjoutuminen, tarjoaminen ostettavaksi, hankkiminen kaupallisiin tarkoituksiin, kaupallisessa tarkoituksessa näytteille asettaminen, käyttö hyötymistarkoituksessa ja myynti, hallussapito myyntiä varten, myytäväksi tarjoaminen tai myymistä varten kuljettaminen on kielletty, paitsi jos asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen hyväksymällä tavalla voidaan osoittaa, että yksilöt on hankittu yhteisössä voimassa olevaa luonnonvaraisten eläinten ja kasvien suojelua koskevaa lainsäädäntöä noudattaen. Jos yksilöt eivät ole EU:sta peräisin, on osoitettava, että ne on tuotu sinne ko. lainsäädäntöä noudattaen**.

EU:n CITES-lainsäädännössä ei ole säädetty erikseen sitä muotoa (tai lupaformaattia), jolla tiedot liitteen B lajiyksilön laillisesta alkuperästä ja hankinnasta tulisi osoittaa. EU:n CITES-lainsäädäntö kuitenkin antaa selvät kehykset, joita vasten Syke Suomen CITES-lupaviranomaisena arvioi, voidaanko tietty yksilö katsoa lailliseksi vai ei. Esitettyjen tietojen ja asiakirjojen muoto ei ole siten sinänsä ratkaiseva, vaan niiden sisältämä tieto ja tämän tiedon jäljitettävyyys tarvittaessa.

Kun eläviä B-liitteen eläimiä luovutetaan eteenpäin EU:n sisällä, on uudelle omistajalle annettava kaikki eläintä koskevat tiedot, joiden perusteella laillinen alkuperä on mahdollista tarvittaessa jäljittää:

- a) EU:ssa syntynyt eläin on voitava jäljittää kasvattajaan asti, jotta asianomaisen jäsenmaan viranomaisen on mahdollista tarvittaessa tarkistaa kasvattajan toiminnan laillisuus ja asianmukaisuus, ml. vanhempien sukupolvien (emojen) tai ko. tarhakannan laillinen alkuperä
- b) EU:n ulkopuolelta tuotu eläin on voitava jäljittää siihen CITES-tuontilupaan, jolla se tuotiin EU:n alueelle
- c) ennen CITES-lainsäädännön voimaantuloa hankitun eläimen hallussapito on voitava jäljittää aikaan ennen lainsäädäntömuutosta.

Tavallisimmat EU:ssa käytössä olevat yksittäiset asiakirjat, joilla pyritään osoittamaan CITES/EU B-liitteen eläimen laillinen alkuperä: viranomaisen myöntämä CITES-tuontilupa, kasvattajan antama syntymätodistus ja (jälleen)myyjän antama todistus tai luovutusasiakirja.

Eläimen taustaan ja tunnistukseen liittyvien tietojen lisäksi on myyjän ja ostajan huolehdittava siitä, että kaupan ja eläimen luovutuksen yhteydessä annetaan tai luodaan sellainen asiakirja, josta selviää kuka möi, kuka osti ja kaupan/luovutuksen ajankohta. Tämä tieto voidaan osoittaa esim. laskulla, erillisellä luovutusasiakirjalla tai kasvattajan todistukseen tai myyjän todistukseen lisättävillä luovutustiedoilla.

1. Euroopan unionin ulkopuolelta tuodun CITES/EU B-liitteen eläimen myynti

Kun B-liitteen lajeihin kuuluva elävä eläin tuodaan EU:n ulkopuolelta Suomeen tai toiseen jäsenmaahan, vaaditaan tuontiin tuojamaan viranomaisen myöntämä CITES-tuontilupa.

Seuraavat asiakirjat tai tiedot vaaditaan EU:n ulkopuolelta tuodun eläimen laillisen alkuperän osoittamiseksi kaupallisissa toimissa:

- **Kun tuontilupa on merkitty tuoja myy tai luovuttaa eläimen eteenpäin:**

Tuontilupa on merkitty tuoja osoittaa laillisen tuonnin (eläimen laillisen alkuperän) alkuperäisellä CITES-tuontiluvan asiakkaan kappaleella (keltainen, lomake 2), jossa on tullin tuontimerkinnot.

Jos kaikki tuontiluvan kattamat eläimet myydään samalle ostajalle, annetaan alkuperäinen tuontilupa (keltainen, lomake 2) ostajalle yhdessä allekirjoitetun laskun tai muun tositteen kanssa, josta ilmenee että eläimen tuoja on luovuttanut eläimet ko. ostajalle. Alkuperäisen tuontiluvan sijaan on myös mahdollista käyttää luvan valokopioita tai luovutusasiakirjaa, josta ilmenee luvan sisältämät keskeiset tiedot (ks. seuraava kappale kohta a)).

- **EU:n ulkopuolelta tuodun eläimen jälleenmyyjä (muu kuin tuoja itse):**

Tuontiluvan kattamien eläinten jälleenmyyjän tulee antaa ostajalle

a) Myyjän todistus/vakuutus (tai muu allekirjoitettu asiakirja), jossa on vähintään seuraavat tiedot:

- lajin tieteellinen nimi
- CITES-tuontiluvan numero, myöntöpäivä, luvan myöntänyt viranomainen
- eläimen alkuperä CITES-tuontilupa on merkityn alkuperäkoodin mukaisesti (esim. W, C, F, eli onko luonnonvarainen vai tarhattu yksilö), alkuperämaa (ja jälleenviejämaa, jos sellainen on tuontilupa on merkitty)
- eläimiin on viitattava niin konkreettisesti kuin mahdollista (esim. tuontiluvan yksilöt numero 5–10/100), yksilön ulkonäölliset tunnistetiedot tai yksilömerkinnät (mikrosiru, tatuointi, rengas...), sukupuoli, syntymäaika tai arvioitu ikä, muut mahdolliset tiedot)
- viimeisimmän myyjän alkuperäinen allekirjoitus (ja leima), päiväys, myyjän nimi ja yhteystiedot.

b) Myyjän todistuksen/vakuutuksen sijaan yllä mainitut tiedot (kohta a)) voidaan myös antaa eteenpäin seuraavasti: CITES tuontiluvan kopiaan merkitään mitkä eläimistä myydään (esim. yksilöt 5–10/100, tai mahdolliset yksilötunnukset/merkinnät), myyjän nimi ja yhteystiedot, myyjän alkuperäinen allekirjoitus (ja leima), päiväys.

2. EU:ssa syntynyt ja kasvatettu yksilö

Seuraavat asiakirjat tai tiedot vaaditaan Suomessa tai toisessa EU-maassa vankeudessa syntyneen ja kasvatetun eläimen laillisen alkuperän osoittamiseksi:

a) Kasvattajan todistus tai muu kirjallinen vakuutus, jossa on vähintään seuraavat tiedot:

- lajin tieteellinen nimi
- yksilöiden määrä
- jokaisen yksilön tunnistetiedot/merkintä (jos on)
- kasvattajan nimi ja osoite
- tietoa vanhempien sukupolvista eli emoista ja emojen alkuperästä (ja/tai tarhakannan alkuperästä)
- yksilön syntymäaika tai arvioitu ikä
- sukupuoli, jos tiedossa
- muita tietoja, kuten mahdollisen kansallisen rekisterin sisältämät yksilötiedot
- kasvattajan allekirjoitus ja päiväys

Jos eläimen myyjä on muu kuin kasvattaja itse: kasvattajan todistukseen lisätään viimeisimmän myyjän allekirjoitus (ja leima) ja päiväys. Vaihtoehtoisesti liitetään kasvattajan todistukseen muu asiakirja (esim. kauppakirja tai luovutustodistus), josta ilmenee kuka on viimeisin myyjä ja kuka on uusi omistaja.

Uudelle omistajalle annetun kasvattajan todistuksen tulisi olla alkuperäinen. Jos kuitenkin samaan todistukseen on merkitty useampi eläin, jotka myöhemmin jälleenmyydään eri ostajille, jälleenmyyjä joko antaa omalla allekirjoituksellaan vahvistetun kopion ostajalle, tai antaa ostajalle itse tekemänsä ja allekirjoittamansa 'myyjän todistuksen', josta ilmenee yllä luetellut vähimmäistiedot eläimestä ja kasvattajasta.